ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სოციალურ დ პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტი

სადოქტორო პროგრამა "ორგანიზაციული და პერსონალური განვითარება"

1. **სადოქტორო პროგრამის დასახელება:** ორგანიზაციული და პერსონალური განვითარება. Organizational and personal Development

2. **მისანიჭებელი აკადემიური ხარისხი:** სოციალურ მეცნიერებათა დოქტორი PhD in Social Sciences

3. **პროგრამის მოცულობა კრედიტებით:** 180 კრედიტი.

4. **სწავლების ენა:** ქართული

5. **სადოქტორო პროგრამის ხელმძღვანელები:** პროფესორი ნოდარ ბელქანია; პროფესორი ფრიდრიხ გლაზლი (ზალცბურგი, ავსტრია).

ორგანიზაციის განვითარებისა და კონსულტირების სადოქტორო პროგრამაში გაერთიანებულია შემდეგი ქვედარგები:

- **ორგანიზაციის განვითარება** – ხელმძღვანელი პროფ. ნოდარ ბელქანია;
- **კონფლიქტები ორგანიზაციაში და მედიაცია** – ხელმძღვანელი პროფ. ფრიდრიხ გლაზლი;
- **პერსონალური განვითარება, ტრენინგი და ქოუჩინგი (Coaching)** – ხელმძღვანელი პროფ. ვერნერ ფოგელაუერი;
- **ლიდერობა** – ხელმძღვანელი პროფ. ნოდარ ბელქანია, დოქტორი ცირილ ჰერინგი;

6. **სადოქტორო პროგრამის მიზანი:** პროგრამის მიზანია ორგანიზაციის განვითარებისა და კონსულტირების სფეროს განვითარება აკადემიური პერსონალის მომზადებით, რათა მათ ხელი შეუწყონ საქართველოში კვლევის ამ მიმართულების პრაქტიკაში დანერგვას, სამეცნიერო დონეზე აყვანას და შემდგომ წინსვლას. პროგრამა მიზნად ისახავს ორგანიზაციის განვითარების სფეროში

არსებული ცოდნის გაღრმავებას, ახალი ცოდნის შექმნას და გამოცდილების დაგროვებას. საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად დოქტორანტების მაღალი რანგის მეცნიერებად, მკვლევარებად და პრაქტიკოსებად ჩამოყალიბებას.

მნიშვნელოვანია ორგანიზაციის განვითარებისა და კონსულტირების პროგრამის ფარგლებში დოქტორანტებმა, შესრულებული კვლევებით წარმოაჩინონ და საერთაშორისო ასპარეზე გაიტანონ საქართველოში მოქმედი ორგანიზაციებისთვის დამახასიათებელი ორგანიზაციული კულტურის, კონფლიქტების მოგვარების და მედიაციის თავისებურებანი საზღვარგარეთელი მეცნიერების და პრაქტიკოსების მოზიდვის მიზნით. აუცილებელია დოქტორანტებმა ხელი შეუწყონ საქართველოში ორგანიზაციის განვითარების კუთხით ჩატარებული კვლევების გავრცელებას როგორც ადგილობრივ, ასევე საერთაშორისო აკადემიურ წრეებში.

ორგანიზაციის განვითარების და კონსულტირების სადოქტორო პროგრამამ უნდა მოამზადოს უმაღლესი კვალიფიკაციის თანამედროვე პროფესიული, მომსახურეობითი და საწარმოო ორგანიზაციების განვითარების კონსულტანტები, რომლებიც კონკურენტუნარიანი იქნებიან როგორც საქართველოს, ასევე უცხოეთის შრომის ბაზარზე. აქედან გამომდინარე პროგრამის მიზნები და ამოცანებია:

- დოქტორანტს მისცეს დარგის ფუნდამენტური ცოდნა;
- სიღრმისეულად შეასწავლოს კვლევის თანამედროვე მეთოდები, მათ შორის ინფორმაციის მიღებისა და დამუშავების მეთოდები, თანამედროვე კომპიუტერული ტექნოლოგიები.
- განუვითაროს მას დამოუკიდებლად სწავლისა და ახალი ცოდნის ათვისებისა და გათავისების, არჩეული სპეციალობის მიხედვით სამეცნიერო-კვლევითი საქმიანობის ორგანიზებისა და წარმართვის, აგრეთვე სამეცნიერო გამოკვლევის შესრულების უნარი.
- ხელი შეეწყოს დოქტორანტს, გააცნობიეროს საკუთარი გზა მეცნიერებაში;
- გამოუმუშაოს მას წარმატებული პედაგოგიური საქმიანობისთვის აუცილებელი უნარ-ჩვევები;
- მოამზადოს იგი უმაღლეს სასწავლებლებში სწავლებისათვის.

სავარაუდო საკვლევი თემატიკა:

- **ორგანიზაციის თეორია; კომუნიკაცია ორგანიზაციებში** – ორგანიზაციის განვითარების ფაზები; ჯგუფური დინამიკა ორგანიზაციაში; ეფექტური კომუნიკაციის მნიშვნელობა ორგანიზაციისათვის; პროექტის მენეჯმენტი და ა.შ;
- **კონფლიქტები და მედიაცია ორგანიზაციებში** - კონფლიქტების ბუნება და ტიპები; **კონფლიქტების** ესკალაციის საფეხურები**;** კონფლიქტების მართვა; კონფლიქტების გამწვევის მიზეზები და მათი გადაჭრის მექანიზმები; კონფლიქტის მენეჯმენტი, მედიაცია და ა.შ.

- **პერსონალური განვითარება, ტრენინგი და ქოუჩინგი (Coaching)** - ქოუჩინგი როგორც კონსულტირების მეთოდი; ქოუჩინგის თეორიები; ორგანიზაციული ქცევა; სამუშაოს შესრულების ნაირსახეობები; მიზნების ფორმირება და ა.შ.
- **ლიდერობა** - ლიდერობის სტილი; ლიდერის ქმედებები; ლიდერობის თეორიები; პიროვნული ნდობის მოპოვება და ა.შ.

7. **სადოქტორო პროგრამაზე მიღების წინაპირობა:**

მაგისტრის ან მასთან გათანაბრებული აკადემიური ხარისხის ქონა;

ინგლისური ენის B2 დონეზე ცოდნის დადასტურება გამოცდით ან შესაბამისი სერტიფიკატით;

სავარაუდო სამეცნიერო ხელმძღვანელისა და პროგრამის ხელმძღვანელის (შესაბამისი ქვედარგის ხელმძღვანელის) თანხმობა;

პროსპექტუსი;

გასაუბრება სპეციალობაში:

გასაუბრებისას ქულების გადანაწილება მოხდება შემდეგი სქემის მიხედვით:

დარგის შესახებ არსებული ცოდნა - 50%;

სტუდენტის მოტივაცია - 50 %

8. **სწავლის შედეგი:**

ა) **ცოდნა და გაცნობიერება:** კურდამთავრებული ფლობს უახლეს მიღწევებზე დამყარებული ცოდნას და შეუძლია მისი ეკონომიკური, სამართლებრივი და ფსიქოლოგიური ასპექტების გააზრება–გაცნობიერება; ორგანიზაციათა სტრუქტურისა და დინამიკის, ასევე ორგანიზაციებში ადამიანური ფაქტორის და მისი როლის გაცნობიერება; ორგანიზაციის ელემენტებზე დაკვირვება და ორგანიზაციაში მიმდინარე პროცესების სიღრმისეული ანალიზი, რაც არსებული ცოდნის გაფართოებისა და ინოვაციური მეთოდების გამოყენების საშუალებას იძლევა (რეფერირებადი პუბლიკაციისათვის აუცილებელი სტანდარტის დონეზე); ფლობს არსებული ცოდნის ხელახალი გააზრებისა და ნაწილობრივ გადაფსების გზით, ცოდნის განახლებული ფარგლების გაცნობიერების უნარს; იცის სადოქტორო თემის ირგვლივ ინტეგრაციული ცოდნის მოპოვება და გენერირება, მას შეუძლია იმ ახლებური კვლევითი და ანალიტიკური მიდგომების შემუშავება, რომლებიც ახალი ცოდნის შექმნაზეა ორიენტირებული.

დაუფლებულია დარგში არსებული კვლევის მეთოდებს, ორგანიზაციის განვითარების ძირითად კანონზომიერებებს, ორგანიზაციის განვითარების თეორიებს და ორგანიზაციის განვითარების ფაზების თავისებურებებს. შეუძლია სამეცნიერო ტიპის ტექსტების შექმნა და შესაბამისი თანამედროვე სტანდარტების მიხედვით გაფორმება და არგუმენტირება აკადემიური ფორმით; სხვების პოზიციის შეფასება/განხილვა კორექტული სახით; წერის დროს ადეკვატური ლექსიკისა და ენობრივი სტილის გამოყენება. აქვს სამეცნიერო ჯგუფის

ლიდერისათვის საჭირო ჩვევები. იცნობს სამეცნიერო კვლევისა და განვითარების ხელშემწყობი ეროვნული და საერთაშორისო სამეცნიერო ფონდების მუშაობის პრინციპს და საგრანტო პროექტების, სამეცნიერო პუბლიკაციების შედგენის საკვანძო მომენტებს. ფლობს საგანმანათლებლო ტექნოლოგიების საშუალებით სწავლების პროცესის წარმართვის უნარს და ელექტრონული სწავლების საფუძვლებს. მონაწილეობს ელექტრონული სწავლებისა და ინფორმაციულ-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების დანერგვის პროცესში. კურსდამთავრებულმა იცის ერთიან ევროპულ საგანმანათლებლო სივრცეში მიმდინარე ძირითადი პროცესები, საქართველოს უმაღლესი განათლების სისტემაში მიმდინარე რეფორმის არსი, ბოლონიის პროცესის მახასიათებლები და მისი ძირითადი ამოცანები, საუნივერსიტეტო კურიკულუმის შემუშავების ძირითადი პრინციპები, ავტორიზაციისა და აკრედიტაციის მოთხოვნები; ფლობს უმაღლეს სკოლაში სწავლების მეთოდების საფუძვლებს, აცნობიერების მის მიზნებსა და შედეგებს.

ბ) **ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენების უნარი:** სტუდენტს შეუძლია ინოვაციური კვლევის დამოუკიდებლად დანერგვა, განხორციელება და ზედამხედველობა; ახლებური კვლევითი და ანალიტიკური მეთოდებისა და მიდგომების შემუშავება, რომლებიც ახალი ცოდნის შექმნაზეა ორიენტირებული და ასახულია საერთაშორისო რეფერირებად პუბლიკაციებში; ფლობს ორგანიზაციის განვითარების სფეროში დამოუკიდებელი სამუშაოების ჩატარების უნარს; შეუძლია კურიკულუმების შედგენა; სასწავლო პროცესის წარმართვა და სწავლება; არსებული ცოდნის გაფართოება და ახალი საკონსულტაციო მეთოდების შექმნა და ამ ცოდნის სხვებისთვის გადაცემა; სადოქტორო თემის ირგვლივ ინტეგრაციული ცოდნის მოპოვება და გენერირება. სიტუაციის დამოუკიდებლად გაანალიზება, ეფექტური გადაწყვეტილებების მიღება და პრობლემის გადაჭრა; შეუძლია ორგანიზაციისთვის აუცილებელი ინოვაციის – ორგანიზაციის განვითარებისა და კონსულტირების დანერგვა საქართველოში.

კურსდამთავრებულს აქვს აკადემიურ გარემოში საჭირო ტექსტების (სამეცნიერო ნაშრომი, რეცენზია და სხვ.) შექმნის, მათი შეფასებისა და პრეზენტაციის უნარი. შეუძლია ელექტრონული სწავლების საფუძვლების, მეთოდოლოგიის, ტექნოლოგიებისა და პრაქტიკის კვლევა/სწავლებაში დანერგვა. შეუძლია სამეცნიერო კვლევების შეფასება და კვლევის შედეგების სხვადასხვა ტიპის აუდიტორიასთან სათანადოდ წარმოჩინა, სხვადასხვა მიმართულების სამეცნიერო პროექტების შემუშავება ან/და დახვეწა პოტენციური პარტნიორებისა და დონორებისათვის მიმზიდველი ფორმის მისაცემად. შეუძლია სილაბუსის და საგანმანათლებლო პროგრამის (კურიკულუმის) შემუშავება და შეფასება ბოლონიის პროცესის, ევროპული სტანდარტების, ავტორიზაციისა და აკრედიტაციის მოთხოვნების გათვალისწინებით; შეუძლია სწავლების თანამედროვე სტრატეგიების პრაქტიკულად განხორციელება, სტუდენტზე ორიენტირებული სწავლების მთავარი პრინციპებისა და კომპონენტების სასწავლო პროცესში დანერგვა; სწავლების ინტერაქტიური მეთოდების წარმატებით გამოყენება; შეუძლია შეადგინოს სასწავლო-საგანმანათლებლო და კულტურულ-აღმზრდელობითი პროგრამები/ პროექტები და სხვ.

გ) **დასკვნის უნარი:** შეუძლია საერთაშორისო თუ ეროვნულ დონეზე ორგანიზაციის განვითარების სფეროს სამეცნიერო საზოგადოებასთან უახლესი სამეცნიერო მიღწევების გარკვევით და დასაბუთებულად წარმოჩენა; ახალი რთული და წინააღმდეგობრივი იდეების კრიტიკული ანალიზი, პრობლემების იდენტიფიკაცია და მათი გადაჭრისათვის საჭირო ეფექტური გადაწყვეტილებების მიღება.

დ) **კომუნიკაციის უნარი:** შეუძლია ორგანიზაციის განვითარების და კონსულტირების სფეროში ახალი ცოდნის არსებულ ცოდნასთან ურთიერთკავშირის დასაბუთებულად და გარკვევით წარმოჩენა როგორც ვერბალურად, ასევე წერილობითი სახით; ასევე ადგილობრივ თუ საერთაშორისო აკადემიურ წრეებთან თემატურ პოლემიკაში ჩართვა როგორც ქართულ, ასევე უცხო ენაზე. შეუძლია კრიტიკის მიღება და პატივს სცემს განსხვავებულ აზრს. პროფესიული ამოცანების გადაჭრის მიზნით შეუძლია საკომუნიკაციო სტრატეგიებისა და ტაქტიკის და რიტორიკის კანონების ადეკვატურად გამოყენება.

ე) **სწავლის უნარი:** აქვს ორგანიზაციის განვითარების და კონსულტირების სფეროს უახლეს სამეცნიერო მიღწევებზე დაფუძნებული ცოდნა. ახალი შეხედულებების გაცნობის გზების, შესწავლის, ათვისების და ახალი ცოდნის შექმნის უნარი. უახლეს მიღწევებზე დამყარებული ცოდნიდან გამომდინარე აქვს ახალი იდეების/პროცესების გენერირების შესაძლებლობა. აქვს განვითარების და თვითგანვითარების მზაობა, სწავლის და პროფესიული საქმიანობის, მათ შორის კვლევის პროცესში. შეუძლია დამოუკიდებლად წარმართოს სწავლის და სწავლების პროცესი.

ვ) **ღირებულებები:** შეუძლია ღირებულებათა დამკვიდრების გზების კვლევა და მათ დასამკვიდრებლად საჭირო მეთოდების შემუშავება; პროფესიული ეთიკის ნორმების დაცვა; განსხვავებებისა და კულტურული მრავალფეროვნების დაფასება და პატივისცემა; სხვა კულტურის წარმომადგენლებთან წარმატებული კომუნიკაციისთვის საჭირო ინტერპერსონალური კომუნიკაციების ფლობა. აქვს ტოლერანტობისა და პასუხისმგებლობის გრძნობა კოლეგებთან ურთიერთობისას. მოქმედებს სოციალური და დემოკრატიული ფასეულობების გათვალისწინებით. შეუძლია კრიტიკულად მიუდგეს არა მარტო სხვებს, არამედ საკუთარ თავსაც.

კურსდამთავრებულთა დასაქმების სფეროები

უმაღლესი სასწავლებლები, კოლეჯები, საჯარო და კერძო სკოლები, სკოლისგარეშე დაწესებულებები, სამეცნიერო–კვლევითი ცენტრები, სხვადასხვა პროფილის სახელმწიფო და კერძო დაწესებულებები, კომპანიები, ფონდები, ორგანიზაციები, ბიბლიოთეკები, არქივები, ლიტერატურული მუზეუმები, გამომცემლობები, მასმედია, ტურისტული კომპანიები, არასამთავრობო ორგანიზაციები და სხვ.

9. სწავლის შედეგების მიღწევის მეთოდები:

სადოქტორო პროგრამა სავალდებულო და არჩევითი სასწავლო კურსების, სემინარებისა და კოლოკვიუმების, საერთაშორისო, რეგიონული და ადგილობრივი კონფერენციებში მონაწილეობის, გაცვლითი პროგრამების, მულტინაციონალურ საკონსულტავიო ორგანიზაცია "ტრიგონში" სტაჟირების გზით და რეცენზირებად–რეფერირებად ჟურნალებში სტატიების გამოქვეყნების და სხვა კვლევითი თუ სასწავლო აქტივობებით ხელს უწყობს და აუმჯობესებს სწავლისა და კვლევის შედეგების მიღწევის გზებს. ამისათვის იყენებს შემდეგ მეთოდებს:

- დისკუსია/დებატები;
- წიგნზე მუშაობის მეთოდი;
- დემონსტრირების მეთოდი;
- ინდუქცია, დედუქცია, ანალიზი და სინთეზი;
- წერითი მუშაობის მეთოდი;
- როლური და სიტუაციური თამაშები;
- ჯგუფური მუშაობა;
- პრეზენტაცია;

პროფესორი შეიძლება იყენებდეს ერთ ან რამდენიმე მეთოდს, ან ნებისმიერ სხვა მეთოდს კონკრეტული სასწავლო–კვლევითი ამოცანის შესასრულებლად.

10. სტუდენტის ცოდნის შეფასების სისტემა:

ქულები	შეფასება
91-100	ფრიადი, A
81-90	ძალიან კარგი, B
71-80	კარგი, C
61-70	დამაკმაყოფილებელი, D
51-60	საკმარისი, E
41-50	ვერ ჩააბარა, FX
0-40	ჩაიჭრა, F

სადისერტაციო ნაშრომის შეფასება ხდება საერთო/საუნივერსიტეტო სტანდარტის შესაბამისად. დოქტორანტის სადისერტაციო ნაშრომის შეფასებისათვის შესაძლებელია შეფასების შემდეგი სისტემის გამოყენება:

summa cum laude	ფრიადი (შესანიშნავი ნაშრომი)
magna cum laude	ძალიან კარგი (შედეგი, რომელიც წაყენებულ მოთხოვნებს ყოველმხრივ აღემატება)
cum laude	კარგი (შედეგი, რომელიც წაყენებულ მოთხოვნებს) აღემატება
bene	საშუალო (შედეგი, რომელიც წაყენებულ მოთხოვნებს ყოველმხრივ აკმაყოფილებს)
rite	დამაკმაყოფილებელი (შედეგი, რომელიც, ხარვეზების მიუხედავად, წაყენებულ მოთხოვნებს მაინც აკმაყოფილებს)
insufficienter	არადამაკმაყოფილებელი (შედეგი, რომელიც წაყენებულ მოთხოვნებს მნიშვნელოვანი ხარვეზების გამო ვერ აკმაყოფილებს)
sub omni canone	სრულიად არადამაკმაყოფილებელი (შედეგი, რომელიც წაყენებულ მოთხოვნებს სრულიად ვერ აკმაყოფილებს)

ფრიადი, ძალიან კარგი, კარგი, საშუალო და დამაკმაყოფილებელი შეფასების მიღების შემთხვევაში დოქტორანტს ენიჭება სოციალურ მეცნიერებათა დოქტორის აკადემიური ხარისხი. არადამაკმაყოფილებელი შეფასების შემთხვევაში დოქტორანტს ენიჭება ერთი წლის განმავლობაში გადამუშევებული სადისერტაციო ნაშრომის წარდგენის უფლება. სრულიად არადამაკმაყოფილებელი შეფასების მიღების შემთხვევაში დოქტორანტი კარგავს იმავე სადისერტაციო ნაშრომის წარდგენის უფლებას.

11. **სადოქტორო პროგრამის კომპონენტები:**

სასწავლო კომპონენტს ეთმობა 40 კრედიტი, ხოლო კვლევით კომპონენტს 140.

დოქტორანტურის სასწავლო კომპონენტი გულისხმობს შემდეგ სალექციო კურსებს და სხვა სახის აქტივობებს.

სავალდებულო კურსებია:

- სწავლების მეთოდები - 5 კრედიტი ;
- დოქტორანტის სემინარი - 15 კრედიტი;
- პროფესორის ასისტენტობა – 5 კრედიტი.

სასწავლო კომპონენტის სხვა ელემენტები არჩევითია:

მათ შორის:

დარგობრივი:

ორგანიზაციის განვითარება (სილაბუსი იხ. დანართი 1) - 5 კრედიტი;

საუნივერსიტეტო კურსები:

დოქტორანტის სემინარი – 15 კრედიტი;

პროფესორის ასისტენტობა – 10 კრედიტი

შესავალი გამოყენებით სტატისტიკაში - 5 კრედიტი;

სოციალური კვლევის მეთოდები – 5 კრედიტი;

სოციალურ მეცნიერებათა ფილოსოფია – 5 კრედიტი;

მეცნიერების მენეჯმენტი – 5 კრედიტი;

ინფორმაციულ–საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების გამოყენება კვლევა/სწავლებაში და ელექტრონული კურსების შექმნა –10 კრედიტი;

საუნივერსიტეტო კურიკულუმის შემუშავების თანამედროვე მეთოდები– 10 კრედიტი;

საზღვარგარეთის აკრედიტებულ უმაღლეს სასწავლებლებში მოსმენილი სადოქტორო კურსები – 5–25 კრედიტი;

სხვა სახის აქტივობა 5–15 კრედიტი.

კვლევითი კომპონენტი მოიცავს 140 კრედიტს: 2 სავალდებულო კოლოკვიუმს (20 კრედიტი თითოეულისათვის) და სადისერტაციო ნაშრომის მომზადება და დაცვა (100 კრედიტი).

ინდივიდუალურ სასწავლო გეგმას, საერთო საუნივერსიტეტო სქემის ფარგლებში, ადგენს დოქტორანტი სამეცნიერო ხელმძღვანელთან ან სადოქტორო პროგრამის ხელმძღვანელთან შეთანხმებით.

12. **სამეცნიერო კვლევების მატერიალურ–ტექნიკური ბაზა:** სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტის მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა; თსუ-ს სამეცნიერო ბიბლიოთეკა, კომპიუტერული ბაზები, რესურს–ცენტრები და სხვა.

13. **მისაღები კონტინგენტი:** სადოქტორო პროგრამაზე შესაძლებელია 5 დოქტორანტის მიღება.

14. **სადოქტორო პროგრამის მონაწილე აკადემიური პერსონალი:** ნოდარ ბელქანია, ფრიდრიხ გლაზლი, ცირილ ჰერინგი, ვერნერ ფოგელაუერი;

15. **პროგრამის ფინანსური უზრუნველყოფა:** სადოქტრო პროგრამის ფინანსურ უზრუნველყოფას ახდენს თსუ-ს სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტი;